Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/350

20.1.2025

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenia k ukončeniu operačných programov prijatých na účely využívania pomoci z Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (2014 – 2020)

(C/2025/350)

Operačné programy v rámci Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby na programové obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 vrátane programov využívajúcich program REACT-EU musia byť ukončené včas a účinne. To si vyžaduje usmernenie o spôsobe ukončenia týchto programov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 ([1]) a všeobecne záväznými právnymi aktmi prijatými na jeho základe.

V usmerneniach sa zohľadňuje bezprecedentná kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 v rokoch 2020 a 2021, ako aj jej vplyv na realizáciu programov.

Cieľom usmernení je pomôcť členským štátom s procesom ukončovania programov tým, že sa v nich vysvetľuje, ako tento proces funguje. Zahŕňajú finančné vyrovnanie nesplatených rozpočtových záväzkov EÚ vyplatením akéhokoľvek konečného zostatku v rámci programu členskému štátu; zrušenie záväzku alebo vymáhanie súm, ktoré Európska komisia neoprávnene vyplatila členskému štátu, a/alebo zrušenie záväzku konečného zostatku.

Systém každoročného preskúmania a schválenia účtov výrazne zjednodušil postup ukončenia programov. V dôsledku toho by sa ukončenie programu malo zakladať len na dokumentoch týkajúcich sa posledného účtovného roka a na záverečnej alebo poslednej výročnej správe o realizácii programu.

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI:

Tento pracovný dokument vypracovala Komisia. Na základe platných právnych predpisov EÚ sa v ňom poskytujú technické usmernenia pre kolegov a orgány zapojené do ukončenia programov v rámci Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby. Týmito usmerneniami nie je dotknutý výklad Súdneho dvora a Všeobecného súdu.

Obsah

Strana

1. VŠEOBECNÉ ZÁSADY ... 3
2. MOŽNOSŤ PREDČASNÉHO UKONČENIA PROGRAMOV ... 3
3. LEHOTA NA ÚPRAVU PROGRAMOV ... 3
4. FINANČNÉ RIADENIE ... 3
   - 4.1. Zrušenie viazanosti ... 3
   - 4.2. Zúčtovanie predbežného financovania ... 4
   - 4.3. Výpočet konečného zostatku ... 4
   - 4.4. Vykázanie nadmerných súm ... 4
5. SPRÁVA O REALIZÁCII PROGRAMU V ČASE JEHO UKONČENIA ... 5
6. NEZROVNALOSTI ... 6
   - 6.1. Postup v prípade nezrovnalostí v poslednom účtovnom roku ... 6
   - 6.2. Sumy, ktoré sa majú vymáhať, a nevymožiteľné sumy ... 6

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (Ú. v. EÚ L 72, 12.3.2014, s. 1).

6.3. Riziko nezrovnalostí vedúce k dodatočným overovaniam výdavkov, ktoré už boli vykázané Komisii, orgánmi zodpovednými za program 7
7. PREDLOŽENIE ZÁVEREČNÝCH DOKLADOV 7
7.1. Lehota na predloženie záverečných dokladov 7
7.2. Zmena záverečných dokladov po lehote na ich predloženie 7
7.3. Dostupnosť dokumentov 8
8. OBSAH ZÁVEREČNÝCH DOKLADOV 8
8.1. Záverečná správa o realizácii 8
8.2. Účty 8
8.3. Vyhlásenie riadiaceho subjektu a ročný súhrn 8
8.4. Audítorské stanovisko a kontrolná správa 8
9. PLATBA KONEČNÉHO ZOSTATKU 9
10. OTÁZKY ZÁKONNOSTI A SPRÁVNOSTI 9

1. **VŠEOBECNÉ ZÁSADY**

Tieto usmernenia sa vzťahujú na ukončenie programov v rámci Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (ďalej len „FEAD“) v súlade s nariadením o FEAD na programové obdobie 2014 – 2020 ([2]).

Ukončenie programu znamená finančné vyrovnanie nesplatených rozpočtových záväzkov EÚ vo forme platby akéhokoľvek konečného zostatku členskému štátu ([3]) v súvislosti s programom a/alebo zrušenia viazanosti, prípadne vrátenia súm, ktoré Komisia neoprávnene vyplatila členskému štátu. Ukončením programov nie je dotknutá právomoc Komisie uplatniť finančné opravy.

2. **MOŽNOSŤ PREDČASNÉHO UKONČENIA PROGRAMOV**

Členské štáty môžu požiadať o predčasné ukončenie programu za predpokladu, že vykonali všetky činnosti súvisiace s vykonávaním programu. Na tento účel by sa za posledný účtovný rok programu mal považovať skorší účtovný rok, než je účtovný rok od 1. júla 2023 do 30. júna 2024. Ak Komisia schváli takúto žiadosť, členský štát musí predložiť záverečné doklady uvedené v článku 52 nariadenia o FEAD (ďalej len „záverečné doklady“) do 15. februára roku nasledujúceho po posudzovanom účtovnom roku. Pri predčasnom ukončení programu by sa mali dodržiavať všetky pravidlá stanovené pre ukončenie programu.

V prípade programov potravinovej a/alebo základnej materiálnej pomoci (t. j. operačných programov typu I) sa záverečný štruktúrovaný prieskum musí vykonať v roku 2022. Ak však členský štát vykonal všetky opatrenia programu pred rokom 2022, nemusí v roku 2022 vykonať štruktúrovaný prieskum. V takom prípade Komisia odporúča vykonať prieskum v poslednom roku, v ktorom sa potravinová a/alebo základná materiálna pomoc distribuuje.

3. **LEHOTA NA ÚPRAVU PROGRAMOV**

Na zabezpečenie riadneho vykonávania programov a včasnej prípravy ukončenia by členské štáty mali do septembra 2023 predložiť žiadosti o zmeny programov ([4]) vrátane zmien finančného plánu. To umožní prijímať rozhodnutia pred konečným dátumom oprávnenosti, t. j. 31. decembrom 2023. Jedinou výnimkou je predloženie revidovaného finančného plánu, ktorý na rozpočtový rok 2020 odráža zníženú sumu finančných prostriedkov v dôsledku uplatnenia pravidla automatického zrušenia viazanosti stanoveného v článku 59 ods. 1 nariadenia o FEAD. V tomto prípade sa žiadosť o zmenu programu musí predložiť Komisii do 30. júna 2024 ([5]).

Členské štáty by mali oznámiť Komisii každé rozhodnutie o zmene prvkov uvedených v článku 9 ods. 4 prvom pododseku nariadenia o FEAD ([6]) pred konečným dátumom oprávnenosti, t. j. 31. decembrom 2023.

4. **FINANČNÉ RIADENIE**

4.1. **Zrušenie viazanosti**

Pravidlo automatického zrušenia viazanosti stanovené v článku 59 ods. 1 nariadenia o FEAD sa vzťahuje na všetky rozpočtové záväzky vrátane tých, ktoré sa týkajú posledného roku programového obdobia (2020).

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (Ú. v. EÚ L 72, 12.3.2014, s. 1).

([3]) Podľa článku 138 ods. 1 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ C 384I, 12.11.2019, s. 1 – 177), pokiaľ ide o implementáciu programov a činností Únie viazaných viacročným finančným rámcom na roky 2014 – 2020 alebo predchádzajúcimi finančnými výhľadmi, platné právo Únie vrátane pravidiel pre finančné opravy a schvaľovanie účtov sa bude naďalej uplatňovať na Spojené kráľovstvo aj po 31. decembri 2020 až do ukončenia týchto programov a činností Únie, pokiaľ spoločný výbor neprijme technické opatrenia v súlade s článkom 138 ods. 5 dohody o vystúpení. Treba však poznamenať, že ustanovenia týchto usmernení týkajúce sa zdrojov REACT-EU sa na Spojené kráľovstvo neuplatňujú, a to podľa článku 154 piateho pododseku NSU zmeneného nariadením (EÚ) 2020/2221 z 23. decembra 2020.

([4]) Článok 9 nariadenia o FEAD.

([5]) Článok 61 ods. 4 nariadenia o FEAD.

([6]) Zmenené nariadením (EÚ) 2020/559 z 23. apríla 2020.

Záväzky, ktoré sú stále otvorené najneskôr do 15. februára 2026 alebo do 1. marca 2026, ak Komisia lehotu predĺži ([7]), budú zrušené, ak do tohto dátumu nebude Komisii predložený niektorý zo záverečných dokladov.

Podľa článku 6a ods. 1 nariadenia o FEAD ([8]) je posledným rokom programového obdobia pre programy FEAD, na ktoré môžu členské štáty prideliť dodatočné zdroje REACT-EU, rok 2021, prípadne rok 2022. V súlade s článkom 6a ods. 3 toho istého nariadenia sa nevyužité záväzky týkajúce sa dodatočných zdrojov zrušia v priebehu ukončovania.

4.2. **Zúčtovanie predbežného financovania**

Komisia zúčtuje predbežné financovanie vyplatené členským štátom najneskôr pri ukončovaní programu ([9]). To isté platí aj pre dodatočné predbežné financovanie vyplatené zo zdrojov REACT-EU ([10]).

Sumy vyplatené ako predbežné financovanie musia byť odôvodnené oprávnenými výdavkami vykázanými najneskôr pri ukončení programu. Zúčtovanie predbežného financovania sa však môže začať hneď ako program dostane maximálny príspevok z FEAD stanovený v rozhodnutí Komisie o schválení programu. V takom prípade Komisia použije na zúčtovanie predbežného financovania oprávnené výdavky uvedené v žiadosti o platbu. Zúčtovanie sa dokončí až po schválení účtov.

4.3. **Výpočet konečného zostatku**

Za posledný účtovný rok, rovnako ako za ktorýkoľvek účtovný rok, Komisia uhradí 90 % sumy požadovanej členským štátom v žiadosti o priebežnú platbu uplatnením miery spolufinancovania na oprávnené verejné výdavky zahrnuté v žiadosti o priebežnú platbu, za predpokladu, že v programe sú dostupné záväzky. Pri výpočte ukončenia programov sa zohľadní vplyv programu REACT-EU na mieru spolufinancovania.

Komisia určí sumu účtovateľnú fondu za posledný účtovný rok, ako sa uvádza v článku 50 nariadenia o FEAD. V článku 50 ods. 6 nariadenia o FEAD sa uvádza, že Komisia vypočíta sumu účtovateľnú fondu za účtovný rok, na základe schválených účtov, pričom zohľadní sumy v účtoch aj celkovú výšku platieb, ktoré Komisia uskutočnila počas účtovného roka.

Keď Komisia vypočíta sumu účtovateľnú fondu, zúčtuje zostávajúci zostatok predbežného financovania.

V súlade s článkom 40 ods. 2 nariadenia o FEAD nesmie suma konečného zostatku vyplatená z fondu prekročiť maximálnu možnú výšku príspevku z fondu, ako je stanovené v rozhodnutí Komisie, ktorým sa schvaľuje operačný program.

Suma, ktorá sa má vyplatiť/vrátiť, vypočítaná v súlade s už vysvetlenými pravidlami, bude predstavovať konečný zostatok za program.

4.4. **Vykázanie nadmerných súm**

Vykázanie nadmerných súm (tzv. overbooking) je situácia, keď členské štáty oznámia Komisii oprávnené výdavky prekračujúce maximálny príspevok z fondu stanovený v rozhodnutí Komisie, ktorým sa schvaľuje program.

Keďže žiadosti o platbu sa kumulujú iba v rámci daného účtovného roka, ak program dosiahne pred posledným účtovným rokom maximálny príspevok z fondu stanovený v rozhodnutí Komisie, ktorým sa daný program schvaľuje, výdavky vykázané Komisii, ktoré prekračujú maximálny príspevok z fondu nebudú prenesené do nasledujúceho účtovného roka.

Certifikačné orgány môžu preto rozhodnúť, že sumy vložené do ich účtovného systému v danom účtovnom roku sa vykážu Komisii v nasledujúcom účtovnom roku alebo v poslednom účtovnom roku.

([7]) Článok 59 ods. 2 nariadenia o FEAD zmeneného nariadením (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024.
([8]) Zmenené nariadením (EÚ) 2021/177 z 10. februára 2021.
([9]) Článok 44 ods. 4 nariadenia o FEAD.
([10]) Článok 6a ods. 4 nariadenia o FEAD zmeneného nariadením (EÚ) 2021/177 z 10. februára 2021.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a v prípade, že by členské štáty chceli mať v poslednom účtovnom roku k dispozícii vykázané nadmerné sumy výdavkov, nemali by Komisii vykázať nadmerné sumy výdavkov v žiadnom účtovnom roku pred posledným účtovným rokom a mali by tieto výdavky použiť podľa potrieb programu. Členské štáty môžu zvážiť vykázanie nadmerných výdavkov až v poslednom účtovnom roku, pokiaľ ich nemusia vykázať v skoršom účtovnom roku, aby nahradili zistené nesprávne sumy (v rámci limitu príspevku z fondu).

Ak nie sú nadmerné výdavky potrebné pred posledným účtovným rokom, členské štáty by ich mali Komisii vykázať až v poslednom účtovnom roku vrátane výdavkov, ktoré vznikli a boli zaplatené v predchádzajúcich účtovných rokoch ([11]). Nadmerné sumy výdavkov vykázané Komisii v poslednom účtovnom roku sa budú počas ukončovania programu a po jeho ukončení považovať za náhradu nesprávnych súm (vykázaných v ktoromkoľvek účtovnom roku vrátane posledného účtovného roku), ktoré by sa zistili neskôr. Bez toho, aby bol dotknutý článok 56 ods. 7 nariadenia o FEAD, členské štáty môžu nahradiť nesprávne sumy zistené po predložení účtovnej závierky za posledný účtovný rok/po ukončení pomocou nadmerných výdavkov.

5. **SPRÁVA O REALIZÁCII PROGRAMU V ČASE JEHO UKONČENIA**

Podľa článku 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1255/2014 ([12]), záverečná správa o realizácii, vydaná v čase ukončenia programu, musí zahŕňať tieto prvky:

— informácie o realizácii programu na základe spoločných ukazovateľov pre čiastočne alebo úplne dokončené operácie,

— informácie o opatreniach, ktoré zohľadňujú zásady stanovené v článku 5 ods. 6, článku 5 ods. 11 a, kde je to vhodné, článku 5 ods. 13 nariadenia o FEAD.

Nariadením (EÚ) 2024/795 ([13]) (nariadenie, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu – „nariadenie o platforme STEP“), ktorým sa zmenilo nariadenie o FEAD s cieľom poskytnúť väčšiu flexibilitu pri ukončovaní programov podporovaných z FEAD, sa predlžuje obdobie oprávnenosti nákladov refundovaných podľa článku 26 ods. 2 písm. b) až e) nariadenia o FEAD – zodpovedajúce náklady sú oprávnené za predpokladu, že zodpovedajúce akcie tvoriace základ platby (t. j. distribúcia potravinovej/základnej materiálnej pomoci alebo poskytnutie sprievodných opatrení) sa uskutočňujú až do predloženia konečnej žiadosti o priebežnú platbu za posledný účtovný rok (t. j. najneskôr do 31. júla 2025). Údaje v záverečnej správe o realizácii sa preto musia vzťahovať na to, čo bolo distribuované operáciami podporovanými v rámci programu k dátumu predloženia konečnej žiadosti o priebežnú platbu za posledný účtovný rok. Do záverečnej správy o realizácii by nemala byť zahrnutá žiadna potravinová alebo základná materiálna pomoc zakúpená, ale nedistribuovaná pred predložením konečnej žiadosti o priebežnú platbu za posledný účtovný rok.

Okrem toho by členské štáty, v ktorých sa realizujú operačné programy sociálneho začlenenia najodkázanejších osôb (operačný program typu II), mali predložiť:

— údaje týkajúce sa ukazovateľov špecifických pre jednotlivé programy a kvantifikované cieľové hodnoty,

— informácie o zmenách ukazovateľov výsledkov,

— informácie o pokroku pri dosahovaní špecifických cieľov operačného programu a jeho hodnotenie pokroku.

([11]) Členské štáty môžu požiadať o predčasné ukončenie, ak vykonali všetky činnosti súvisiace s realizáciou programu. V takýchto prípadoch sa za konečný účtovný rok programu bude považovať skorší účtovný rok (pred 1. júlom 2023 až 30. júnom 2024).

([12]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1255/2014 zo 17. júla 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby prostredníctvom stanovenia obsahu ročných a záverečných správ o realizácii programov vrátane zoznamu spoločných ukazovateľov (Ú. v. EÚ L 337, 25.11.2014, s. 46).

([13]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

6. **NEZROVNALOSTI**

Účty za každý účtovný rok vrátane záverečného roka musia obsahovať:

— sumy odňaté a vrátené v účtovnom roku,

— sumy, ktoré sa majú vrátiť na konci účtovného roka, a

— nevymožiteľné sumy ([14]).

Formát podávania správ o stiahnutých a vymožených prostriedkoch, sumách, ktoré sa majú vymáhať, a nevymožiteľných sumách je stanovený vo vzore v prílohe V k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/341 ([15]) (dodatky 2, 3 a 4).

Členské štáty musia uviesť rozdelenie súm stiahnutých a vymožených počas účtovného roka a neukončené prípady vymáhania ku koncu účtovného roka podľa účtovného roka vyhlásenia príslušných výdavkov.

6.1. **Postup v prípade nezrovnalostí v poslednom účtovnom roku**

Keďže po konečnej žiadosti o priebežnú platbu, ktorá sa má podať do 31. júla 2025, už nemôže byť Komisii podaná žiadna ďalšia žiadosť o platbu, všetky potrebné odpočty (bez ohľadu na skutočnosť, že sa môžu týkať výdavku vykázaného v predchádzajúcich účtovných rokoch) sa musia vykonať v účtoch za posledný účtovný rok a vykázať v dodatku 5 príslušného vzoru účtov.

Podľa článku 49 ods. 2 nariadenia o FEAD sa členský štát môže rozhodnúť vylúčiť výdavky z účtovníctva za posledný účtovný rok z dôvodu priebežného hodnotenia zákonnosti a správnosti týchto výdavkov. Ak sa následne zistí, že tieto výdavky sú zákonné a správne, nemôžu byť opätovne vykázané, pretože nebudú existovať žiadne následné žiadosti o priebežnú platbu, do ktorých by sa mohli zahrnúť.

6.2. **Sumy, ktoré sa majú vymáhať, a nevymožiteľné sumy**

V účtoch za posledný účtovný rok môžu členské štáty uvádzať sumy, ktoré sa majú vymáhať, a nevymožiteľné sumy súvisiace s výdavkami vykázanými nielen v predchádzajúcich účtovných rokoch, ale aj v poslednom účtovnom roku ([16]). V účtoch za posledný účtovný rok môžu uvádzať aj sumy, ktoré sa stali sumami, ktoré sa majú vymáhať, alebo nevymožiteľnými sumami po skončení posledného účtovného roka, ale pred predložením záverečných dokladov ([17]).

Komisia vylúči sumy uvádzané ako sumy, ktoré sa majú vymáhať, a ako nevymožiteľné sumy z výpočtu konečného zostatku ([18]).

Komisia rozhodne, či sa uvedené sumy uhradia z rozpočtu EÚ, a to na základe výsledku procesu vymáhania a/alebo výsledku posúdenia nevymožiteľných súm Komisiou vykonanom v súlade s postupom stanoveným v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2016/1986 ([19]). Sumy vykázané v dodatkoch 3 a 4 účtov súvisiace s výdavkami vykázanými v poslednom účtovnom roku by mali byť zahrnuté v stĺpci A dodatku 1 účtov, aby sa umožnilo ich prípadné budúce uhradenie z rozpočtu EÚ na základe budúceho výsledku súvisiacich postupov alebo posúdení.

Členský štát by mal čo najskôr informovať Komisiu o výsledku prebiehajúceho procesu vymáhania.

([14]) Článok 49 ods. 1 písm. b) nariadenia o FEAD.

([15]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/341 z 20. februára 2015, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o vzory predkladania určitých informácií Komisii (Ú. v. EÚ L 60, 4.3.2015, s. 1).

([16]) S cieľom umožniť členským štátom využiť možnosť vykázať sumy, ktoré sa majú vymáhať, ako nevymožiteľné pri ukončení alebo po ukončení programu v prípade súm, ktoré sa majú vymáhať, v súvislosti s posledným účtovným rokom programového obdobia.

([17]) Balík uisťujúcich dokumentov za posledný účtovný rok.

([18]) Výsledkom bude nižšia suma, ktorá sa má vyplatiť alebo zúčtovať v prípadoch kladného konečného zostatku, alebo vyššia suma, ktorá sa má vymáhať, ak má konečný zostatok formu vymáhania.

([19]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1986 z 30. júna 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o podmienky a postupy vo vzťahu k Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, ktoré sa uplatnia na určenie toho, či nevymožiteľné sumy uhradia členské štáty (Ú. v. EÚ L 306, 15.11.2016, s. 1).

Ak členský štát dospeje k záveru, že nevymožiteľné sumy by sa mali uhradiť z rozpočtu EÚ, mal by Komisii podať žiadosť o potvrdenie takého záveru vo formáte stanovenom v prílohe k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2016/1986 ([20]). Komisia určí, či by sa nevymožiteľné sumy mali uhradiť z rozpočtu EÚ, v súlade s pravidlami stanovenými v článku 3 delegovaného nariadenia. Týka sa to nevymožiteľných súm zahrnutých do dodatku 4 („nevymožiteľné sumy“) účtov programu stanovených v prílohe V k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/341, ako aj súm zahrnutých do dodatku 3 („sumy, ktoré sa majú vymáhať“) tej istej prílohy, ako sumy, ktoré sa majú vymáhať a ktoré sa môžu stať nevymožiteľnými sumami po predložení účtov za posledný účtovný rok.

6.3. **Riziko nezrovnalostí vedúce k dodatočným overovaniam výdavkov, ktoré už boli vykázané Komisii, orgánmi zodpovednými za program**

Ak bolo zistené riziko nezrovnalostí vedúce k dodatočným overovaniam výdavkov, ktoré už boli vykázané Komisii, orgánmi zodpovednými za program, vnútroštátne orgány musia dodržať tieto lehoty:

— pokiaľ ide o výdavky odpočítané z účtov za ktorýkoľvek účtovný rok predchádzajúci poslednému účtovnému roku v súlade s článkom 49 ods. 2 nariadenia o FEAD, dodatočné overovania sa musia ukončiť včas, aby bolo možné výdavky vykázať najneskôr v konečnej žiadosti o priebežnú platbu, pre ktorú je lehotou na podanie 31. júl 2025,

— v prípade rizika nezrovnalostí vedúceho k dodatočným overovaniam výdavkov vykázaných v poslednom účtovnom roku by rozhodnutie o zákonnosti a správnosti výdavkov, a teda rozhodnutie, či sa tieto výdavky majú zachovať v účtoch za posledný účtovný rok, alebo z nich odpočítať, malo byť prijaté v čase predloženia účtov, pre ktoré je lehotou na predloženie najneskôr 15. február 2026 alebo 1. marec 2026, ak ju Komisia predĺži.

7. **PREDLOŽENIE ZÁVEREČNÝCH DOKLADOV**

7.1. **Lehota na predloženie záverečných dokladov**

Členské štáty musia predložiť záverečné doklady najneskôr do 15. februára 2026 ([21]). Na základe žiadosti dotknutého členského štátu podanej podľa článku 63 ods. 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia túto lehotu predĺžiť do 1. marca 2026 ([22]).

Komisia automaticky zruší viazanosť časti otvorených záväzkov, ak niektorý zo záverečných dokladov nebude predložený v lehote najneskôr do 15. februára 2026 (alebo do 1. marca 2026, ak bude lehota predĺžená) ([23]). V takom prípade sa ukončenie programu vykoná na základe dostupných informácií.

Nepredloženie niektorého zo záverečných dokladov môže byť náznakom závažného nedostatku v systéme riadenia a kontroly programu, ktorý ohrozuje príspevok EÚ už vyplatený v prospech programu. V takých prípadoch môže Komisia rozhodnúť o uložení finančnej opravy.

7.2. **Zmena záverečných dokladov po lehote na ich predloženie**

Členské štáty nesmú upravovať žiadne záverečné doklady po lehote na ich predloženie s výnimkou prípadu, keď o úpravu požiada Komisia, alebo prípadu administratívnych chýb.

([20]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1986 z 30. júna 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o podmienky a postupy vo vzťahu k Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, ktoré sa uplatnia na určenie toho, či nevymožiteľné sumy uhradia členské štáty (Ú. v. EÚ L 306, 15.11.2016, s. 1).

([21]) V súlade s článkom 52 ods. 1 v spojení s článkom 48 nariadenia o FEAD zmeneného nariadením (EÚ) 2024/795 a článkom 63 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

([23]) Článok 59 ods. 2 nariadenia o FEAD.

7.3. **Dostupnosť dokumentov**

V súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia o FEAD by mohlo byť obdobie zachovávania dokumentov prerušené buď v prípade súdneho konania, alebo na základe riadne odôvodnenej žiadosti Komisie.

8. **OBSAH ZÁVEREČNÝCH DOKLADOV**

8.1. **Záverečná správa o realizácii**

V súlade s článkom 13 ods. 6 nariadenia o FEAD musí záverečná správa o realizácii obsahovať všetky údaje požadované podľa článku 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1255/2014 ([24]).

Informácie uvedené v správe o finančnej realizácii by mali byť v súlade so záverečnou kontrolnou správou, vyhlásením o ukončení a záverečným výkazom výdavkov.

V súlade s článkom 13 ods. 5 nariadenia o FEAD, Komisia preskúma záverečnú správu o realizácii a do piatich mesiacov od jej doručenia informuje členský štát o svojich pripomienkach. Ak Komisia nepredloží pripomienky v tejto lehote, správa sa bude považovať za schválenú.

Členské štáty budú mať na odpoveď na pripomienky Komisie k záverečnej správe o realizácii dva mesiace. Na základe žiadosti členského štátu môže Komisia túto lehotu predĺžiť o ďalšie dva mesiace. Ak Komisia nemá žiadne pripomienky alebo ak všetky jej pripomienky boli primerane zohľadnené, záverečná správa o realizácii bude schválená.

8.2. **Účty**

Rovnako ako za ktorýkoľvek iný rok, aj za konečný účtovný rok musia účtovné záznamy zahŕňať informácie uvedené v článku 49 ods. 1 nariadenia o FEAD. Štruktúra účtov je stanovená v prílohe V k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/341 ([25]).

Preskúmanie a schválenie účtov za posledný účtovný rok sa riadi rovnakými pravidlami ako pre preskúmanie a schválenie účtov za ktorýkoľvek iný účtovný rok.

Komisia uplatní príslušné postupy na preskúmanie a schválenie účtov za posledný účtovný rok a najneskôr do 31. mája 2026 informuje členský štát, či súhlasí s tým, že účty sú úplné, presné a pravdivé ([26]).

8.3. **Vyhlásenie riadiaceho subjektu a ročný súhrn**

Rovnako ako pre všetky účtovné roky je štruktúra vyhlásenia riadiaceho subjektu za posledný účtovný rok uvedená v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/1386 ([27]).

8.4. **Audítorské stanovisko a kontrolná správa**

Rovnako ako pre všetky účtovné roky je štruktúra audítorského stanoviska za posledný účtovný rok uvedená v prílohe III k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/1386.

Rovnako ako pre iné účtovné roky je štruktúra kontrolnej správy subjektu za posledný účtovný rok uvedená v prílohe IV k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/1386.

([24]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1255/2014 zo 17. júla 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby prostredníctvom stanovenia obsahu ročných a záverečných správ o realizácii programov vrátane zoznamu spoločných ukazovateľov (Ú. v. EÚ L 337, 25.11.2014, s. 34).

([25]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/341 z 20. februára 2015, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o vzory predkladania určitých informácií Komisii (Ú. v. EÚ L 60, 4.3.2015, s. 1).

([26]) Článok 50 nariadenia o FEAD.

([27]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1386 z 12. augusta 2015, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o vzory vyhlásenia hospodáriaceho subjektu, stratégie auditu, audítorskej správy a výročnej kontrolnej správy (Ú. v. EÚ L 214, 13.8.2015, s. 9).

Kontrolná správa za posledný účtovný rok by mala obsahovať aj tieto údaje:

— informácie o otvorených zisteniach vyplývajúcich z auditov, ktoré vykonali Komisia alebo Európsky dvor audítorov, ktoré by mali byť uvedené v oddiele 8 kontrolnej správy („Ďalšie informácie“),

— uistenie o spoľahlivosti údajov týkajúcich sa ukazovateľov.

V kontrolnej správe za posledný účtovný rok by mali vnútroštátne orgány auditu dospieť k záveru, že údaje týkajúce sa ukazovateľov sú spoľahlivé. Mali by rovnako poskytnúť záverečné hodnotenie kľúčovej požiadavky 6: „Spoľahlivý systém na zhromažďovanie, zaznamenávanie a ukladanie údajov na účely monitorovania, vyhodnocovania, finančného riadenia, overovania a auditu“, ktorý je uvedený v tabuľke 1 prílohy II k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) č. 532/2014 ([28]). Toto posúdenie požiadavky by malo zahŕňať najmä potvrdenie, že súhrnné údaje oznámené Komisii sú správne.

9. **PLATBA KONEČNÉHO ZOSTATKU**

Komisia uhradí konečný zostatok najneskôr tri mesiace po dátume schválenia účtov posledného účtovného roka alebo jeden mesiac po dátume prijatia záverečnej správy o realizácii, podľa toho, čo nastane neskôr ([29]).

Týmto nie je dotknutá právomoc Komisie prerušiť lehotu na platbu konečného zostatku alebo pozastaviť takú platbu.

10. **OTÁZKY ZÁKONNOSTI A SPRÁVNOSTI**

Po vyplatení konečného zostatku a ukončení programu môže Komisia nastoliť otázky týkajúce sa zákonnosti a správnosti príslušných transakcií súvisiacich s výdavkami na schválených účtoch.

Ukončením programov nie je dotknutá právomoc Komisie uplatniť finančné opravy podľa článkov 55 a 56 nariadenia o FEAD.

([28]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 532/2014 z 13. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (Ú. v. EÚ L 148, 20.5.2014, s. 54).

([29]) Článok 52 ods. 2 nariadenia o FEAD.